

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : นโยบายการดูแลช้างของไทย

ชื่อผู้เขียน : นางสาวสุกัญญา ศรีธรรตน์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิธ ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ศิริโรตม์ ภาคสุวรรณ
3. รองศาสตราจารย์สุรพันธ์ ทับสุวรรณ

งานวิจัยฉบับนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหา นโยบายและวิธีดำเนินการแก้ไข ปัญหาในเรื่องการจัดการป่าและสัตว์ป่าในประเทศไทย โดยเน้นเฉพาะการดูแลช้างของไทย ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ในรูปของกฎหมาย มาตรการ และนโยบายที่ใช้ดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาช้างไทยในปัจจุบัน

ผลจากการศึกษาพบว่า นโยบาย และวิธีดำเนินการจัดการป่าและสัตว์ป่าในประเทศไทย มีปัญหาสำคัญอยู่ที่การตัดไม้ทำลายป่า นโยบายจะออกมาเพื่อการปกป้องรักษาผืนป่า แต่วิธีการดำเนินการจะสวนทางกับนโยบายที่ได้กำหนด เพราะนับวันจำนวนผืนป่ายังมีจำนวนน้อยลง โดยมีโครงการพัฒนาของรัฐในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม จึงส่งผลให้มีการทำลายผืนป่าธรรมชาติลง ทำให้ผืนป่าต้องแยกเป็นป่าผืนเล็กผืนน้อย แล้วยังส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่า ซึ่งไม่มีแหล่งที่อยู่อาศัย ไม่มีแหล่งอาหาร นโยบายของรัฐในเรื่องของการอนุรักษ์สัตว์ป่าส่วนใหญ่จะปรากฏ ในรูปของกฎหมาย ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวง

ช่างไทยก็เช่นเดียวกัน ได้รับผลกระทบจากการที่รัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศมากกว่าตัวช่าง โดยมีได้คำนึงถึงชีวิตความเป็นอยู่ของช่าง ทำให้ปัญหาช่างกลายเป็นปัญหาสังคมและช่างไม่ได้รับความคุ้มครอง ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือการจับช่างป่ามาสวมรอยเป็นช่างเถียง ปัญหาการใช้งานช่างอย่างไม่เหมาะสม เช่น ใช้ช่างชักลากไม้ผิดกฎหมายหรือนำช่างเข้ามาเดินเร่ร่อนในเมือง วิธีดำเนินการแก้ไขปัญหาซึ่งภาครัฐกับภาคเอกชนร่วมกันดำเนินการได้แก่ การปล่อยช่างคืนสู่ป่าธรรมชาติ เพราะช่างเป็นตัวช่วยฟื้นฟูสภาพป่าได้เป็นอย่างดี และการนำช่างกลับหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้เลี้ยงช่างได้กลับไปอยู่กับครอบครัว มีงาน มีรายได้ โดยไม่ต้องนำช่างไปเดินเร่ร่อนในเมืองหรือทำผิดกฎหมายอีก มีข้อเสนอแนะที่สำคัญอีกหนึ่งประการคือ ถอนช่างเถียงออกจากการจดทะเบียนเป็นสัตว์พาหนะ ตามพระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ.2482 เพื่อให้ช่างได้รับความคุ้มครองมากขึ้น โดยรัฐเป็นแกนนำหลักรับผิดชอบดูแลช่างทั้งในด้านกฎหมาย มาตรการและนโยบายที่ใช้ดำเนินการแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน